

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 10.2.2006
COM(2006) 49 τελικό

**ΠΕΜΠΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ “Τηλεόραση χωρίς σύνορα”

{SEC(2006) 160}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
1.1.	Το ιστορικό της παρούσας έκθεσης.....	3
1.2.	Ανάπτυξη της τηλεοπτικής αγοράς στην Ευρώπη	3
2.	Κοινοποιήσεις από τα νέα κράτη μέλη	5
3.	Εφαρμογή της Οδηγίας	5
3.1.	Πεδίο εφαρμογής.....	5
3.2.	Δικαιοδοσία (Άρθρο 2)	5
3.3.	Εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία (Άρθρο 3α)	7
3.4.	Προώθηση της διανομής και της παραγωγής τηλεοπτικών προγραμμάτων (άρθρα 4 και 5).....	7
3.5.	Κανόνες για τη διαφήμιση (άρθρα 10 έως 20).....	8
3.5.1.	Έκδοση ερμηνευτικής ανακοίνωσης.....	8
3.5.2.	Διαφημιστικές πινακίδες γύρω από τα στάδια κατά τη διάρκεια αναμετάδοσης αθλητικών εκδηλώσεων	8
3.5.3.	Παρακολούθηση	9
3.6.	Προστασία των ανηλίκων και δημόσια τάξη (άρθρα 2α, 22 και 22α).....	10
3.7.	Συντονισμός μεταξύ εθνικών αρχών και της Επιτροπής	10
3.7.1.	Επιτροπή Επαφών	10
3.7.2.	Ομάδα ρυθμιστικών αρχών	11
4.	Αναθεώρηση της οδηγίας.....	11
5.	Διεθνείς πτυχές.....	12
5.1.	Διεύρυνση	12
5.2.	Συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης.....	12
6.	Συμπεράσματα	12

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Το ιστορικό της παρούσας έκθεσης

Με την παρούσα ανακοίνωση η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών (για λόγους πληροφόρησης) την πέμπτη έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ¹, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/36/ΕΚ² “Τηλεόραση χωρίς σύνορα” (εφεξής “η οδηγία”).

Το άρθρο 26 της οδηγίας προβλέπει ότι το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2000 και κατόπιν ανά διετία, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας, όπως τροποποιήθηκε, και ενδεχομένως διατυπώνει περαιτέρω προτάσεις για την προσαρμογή της οδηγίας στις εξελίξεις στον τομέα των τηλεοπτικών μεταδόσεων, ιδίως υπό το πρίσμα των πρόσφατων τεχνολογικών εξελίξεων.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί συνέχεια της τέταρτης έκθεσης³, η οποία εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2003, και πραγματεύεται την εφαρμογή της οδηγίας κατά τα έτη 2003 και 2004⁴.

Στο παράρτημα της τέταρτης έκθεσης, η Επιτροπή πρότεινε ένα πρόγραμμα εργασίας προκειμένου να ανοίξει ο διάλογος για την πιθανή ανάγκη προσαρμογής του κανονιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στον εν λόγω τομέα, λόγω των εξελίξεων στις αγορές και στις τεχνολογίες. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δρομολόγησε το 2003 διαβουλεύσεις για την επανεξέταση της οδηγίας⁵.

Η παρούσα έκθεση εγγράφεται στο πλαίσιο του εν λόγω διαλόγου.

1.2. Ανάπτυξη της τηλεοπτικής αγοράς στην Ευρώπη

Κατά τη διάρκεια των ετών πριν από το 2004, οι θετικές τάσεις που σημειώθηκαν στην ανάπτυξη του οπτικοακουστικού κλάδου της ΕΕ έφτασαν σε υψηλό βαθμό ωριμότητας. Ταυτόχρονα, ορισμένα επιχειρηματικά μοντέλα αντιμετώπισαν σοβαρές δοκιμασίες και σε ορισμένους τομείς οι φορείς εκμετάλλευσης ολοκλήρωσαν διαδικασίες ενοποίησης.

Οι νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες, κυρίως η “Ψηφιακή Επίγεια Τηλεόραση”,⁶ και η παράδοση οπτικοακουστικών υπηρεσιών μέσω νέων τεχνολογικών πλατφορμών επέκτειναν την παρουσία τέτοιων υπηρεσιών στην αγορά ενισχύοντας το γνωστό φαινόμενο του κατακερματισμού της προσφοράς. Αυτή η τάση φαίνεται να σταθεροποιείται σε ένα πλαίσιο υποχώρησης των διαφημιστικών πόρων και ισχνής προοπτικής για αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης.

¹ ΕΕ L 298 της 17.10.1989, σ. 23.

² ΕΕ L 202 της 30.7.1997, σ. 60.

³ COM(2002) 778 τελικό της 6.1.2003.

⁴ Όπου κρίνεται σκόπιμο, γίνεται επίσης αναφορά στα πιο πρόσφατα γεγονότα του 2005.

⁵ Βλέπε σημείο 4 της έκθεσης.

⁶ Στην πλειονότητα των κρατών μελών, η μετάβαση στην “Ψηφιακή Επίγεια Τηλεόραση” προγραμματίζεται για το διάστημα μεταξύ 2006 και 2012.

Στην πράξη, ο αριθμός των καναλιών που διατίθενται αποτελεί σαφή απόδειξη πολλαπλασιασμού των προσφερόμενων υπηρεσιών. Ενώ στις αρχές του 2001 εξέπεμπαν με δυνατότητες εθνικής κάλυψης περισσότερα από 660 κανάλια μέσω επίγειων αναμεταδοτών, μέσω δορυφόρου ή καλωδιακά⁷, τρία χρόνια αργότερα δραστηριοποιούνταν στην ΕΕ των 15 περισσότεροι από 860 τέτοια κανάλια⁸.

Επιπροσθέτως, οι υπηρεσίες τηλεοπτικών μεταδόσεων που στοχεύουν τις μη εθνικές αγορές σημείωσαν ακόμη ταχύτερη ανάπτυξη. Στις αρχές του 2004 είχαν εντοπιστεί περί τους 220 τέτοια κανάλια⁹. Περισσότερα από 160 εξ αυτών μετέδιδαν στην ΕΕ των 25 από άλλα κράτη μέλη ή από άλλες χώρες (το 2001 υπήρχαν μόνο 68 τέτοια κανάλια στην ΕΕ των 15).

Κύρια προϋπόθεση για την επιγραμμική ανάπτυξη των οπτικοακουστικών υπηρεσιών είναι η μεγάλη διαθεσιμότητα της ευρυζωνικής πρόσβασης. Οι σημαντικές επενδύσεις των τελευταίων ετών, οι οποίες εξακολουθούν να πραγματοποιούνται, έχουν εξοπλίσει τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ των 15 με υποδομές που κάλυπταν κατά μέσο όρο έως τα τέλη του 2004 το 88% του πληθυσμού¹⁰. Ταυτόχρονα, η πραγματική διείσδυση των ευρυζωνικών συνδέσεων σταθερής γραμμής αυξήθηκε σταθερά, αγγίζοντας το 10% του πληθυσμού της ΕΕ των 15 και το 9% του πληθυσμού της ΕΕ των 25 στα τέλη του 2004¹¹.

Η συνολική αγορά της ΕΕ των 25, από πλευράς εκτίμησης των εσόδων των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, υπολογίζεται σε περίπου 64,5 δισεκατομμύρια ευρώ το 2003 (62,2 δισεκατομμύρια ευρώ το 2001, ήτοι αύξηση της τάξης του 3,7%)¹².

Οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί εδραίωσαν την παρουσία τους στις αγορές της ΕΕ από πλευράς εσόδων. Τα συνολικά έσοδα των δημοσίων ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών έφτασαν το 2003 τα 29,1 δισεκατομμύρια ευρώ (στην ΕΕ των 25, συμπεριλαμβανομένων των 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ των ραδιοφωνικών υπηρεσιών), ποσό που παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο εν συγκρίσει με το 2002¹³.

Οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί της ΕΕ των 25 κατέγραψαν έσοδα που ανέρχονταν σε 18,3 δισεκατομμύρια ευρώ το 2003, ποσό που παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο εν συγκρίσει με το προηγούμενο έτος¹⁴. Η συνδρομητική τηλεόραση και οι συνδρομές πακέτου αύξησαν τα έσοδά τους στο συνολικό ποσό των 13,6 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2003, το οποίο σημείωσε αύξηση ύψους 14,3% εν συγκρίσει με το προηγούμενο έτος, λόγω της επιτυχίας των δραστηριοτήτων πακέτου¹⁵.

⁷ Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης του Οπτικοακουστικού Τομέα, Επετηρίδα 2001.

⁸ Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης του Οπτικοακουστικού Τομέα, Επετηρίδα 2004.

⁹ Ibid.

¹⁰ IDATE, Ανάπτυξη της ευρυζωνικής πρόσβασης στην Ευρώπη, 2005.

¹¹ Επιτροπή Επικοινωνιών, 2005.

¹² Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης του Οπτικοακουστικού Τομέα, Επετηρίδα 2005. Ο υπολογισμός αποκλείει ορισμένες κατηγορίες δημόσιων και ιδιωτικών ραδιοφωνικών οργανισμών.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

Η διαφήμιση παραμένει η κύρια πηγή εσόδων για τους τηλεοπτικούς οργανισμούς της ΕΕ. Μετά από ορισμένα χρόνια αύξησης, η οποία διεκόπη μόνο το 2001, τα ακαθάριστα έσοδα της τηλεοπτικής διαφημιστικής αγοράς το 2004 έφτασαν περίπου τα 25,7 δισεκατομμύρια ευρώ στην ΕΕ των 15 (αύξηση 7,2% σε σχέση με το 2003)¹⁶. Η πτώση των διαφημιστικών εσόδων το 2001 υπολογίζεται περίπου στο 6,8% (στοιχεία του 2002 έναντι των στοιχείων του 2000)¹⁷. Η τηλεοπτική διαφημιστική αγορά το 2004 κινούνταν περίπου στα επίπεδα του 2000 σε ονομαστικούς όρους και αποτέλεσε σχεδόν το ένα τρίτο των συνολικών διαφημιστικών επενδύσεων¹⁸.

2. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΝΕΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Τα νέα κράτη μέλη, τα οποία προσχώρησαν στην ΕΕ την 1η Μαΐου 2004, υποχρεώθηκαν να κοινοποιήσουν την οικεία νομοθεσία μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Σύμφωνα με την αξιολόγηση που διενεργήθηκε φαίνεται ότι συμμορφώθηκαν με τις σχετικές τους υποχρεώσεις.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

3.1. Πεδίο εφαρμογής

Μετά από την προσφυγή στη δικαιοσύνη της Mediakabel BV κατά της απόφασης της *Commissariaat voor de Media* (ολλανδική αρχή μέσων επικοινωνίας), το ολλανδικό *Raad van State* ζήτησε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο την έκδοση προδικαστικής απόφασης σχετικά με το εάν οι υπηρεσίες “οιονεί βίντεο κατ’ αίτηση” (NVOD), ήτοι οι υπηρεσίες πληρωμής ανά εκπομπή που επιτρέπουν στους χρήστες να παρακολουθούν μεταδόσεις “πολυπλεξίας” για τις οποίες πληρώνουν κατ’ αίτηση, υπάγονται στην οδηγία. Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τη συγκεκριμένη απόφαση εκκρεμούσε το 2004¹⁹.

3.2. Δικαιοδοσία (Άρθρο 2)

Ο ακρογωνιαίος λίθος της οδηγίας είναι η αρχή της “χώρας καταγωγής”. Κατά συνέπεια, τα προγράμματα που συμμορφώνονται με τη νομοθεσία της χώρας καταγωγής η οποία είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της οδηγίας μεταδίδονται ελεύθερα εντός της ΕΕ.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία επί παραβάσει κατά των ολλανδικών αρχών, μετά από την απόφαση της *Commissariaat voor de media* (ολλανδική αρχή μέσων επικοινωνίας) να εκχωρήσει στον εαυτό της τη δικαιοδοσία των καναλιών RTL 4 και RTL 5, τα οποίοι εκπέμπονται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό δικαιοδοσίας Λουξεμβούργου. Χωρίς να τίθεται εν αμφιβόλω η ουσία των επιχειρημάτων της *Commissariaat voor de Media*, η απόφαση του *Raad van State* ακύρωσε την εν λόγω απόφαση, αναφέροντας ότι η *Commissariaat voor de Media* δεν επιτρέπεται να εκχωρήσει στον εαυτό της δικαιοδοσία και να

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Υπόθεση C-89/04. Η απόφαση εκδόθηκε στις 2 Ιουνίου 2005. Πρβλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που επισυνάπτεται στην έκθεση.

προκαλέσει μια κατάσταση διττής δικαιοδοσίας η οποία έρχεται σε σύγκρουση με την οδηγία. Δεδομένου ότι δεν υφίσταται πλέον κατάσταση διττής δικαιοδοσίας μετά την έκδοση της απόφασης, η Επιτροπή αποφάσισε να κλείσει την υπόθεση.

Όσον αφορά τις εξαιρέσεις από την αρχή της χώρας καταγωγής βάσει του άρθρου 2α παράγραφος 2, προέκυψε μια διαμάχη στην υπόθεση της “Extasi TV”. Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου (HB) κοινοποίησε στην Επιτροπή στις 20 Δεκεμβρίου 2004 ότι είχε την πρόθεση να κηρύξει εκτός νόμου την τηλεοπτική υπηρεσία γνωστή με το όνομα “Extasi TV”. Ο λόγος που προέβαλε ήταν ότι η συγκεκριμένη τηλεοπτική υπηρεσία είχε προφανώς, σοβαρά και βαρέως παραβεί το άρθρο 22 της οδηγίας. Εν προκειμένω, διαπιστώθηκε ασάφεια σχετικά με το ποιο κράτος μέλος είχε δικαιοδοσία επί του εν λόγω ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού.

Συγκρούσεις δικαιοδοσίας προέκυψαν επίσης εκτός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 2α παράγραφος 2, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η νομοθεσία των κρατών μελών λήψης των εκπομπών περιελάμβανε αυστηρότερους ή λεπτομερέστερους κανόνες από την νομοθεσία της χώρας στην οποία ήταν εγκατεστημένος ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός. Παραδείγματος χάριν, η Σουηδική Επιτροπή Ραδιοτηλεοπτικών Μεταδόσεων ανέφερε στην Επιτροπή ότι θεωρεί ότι τα κανάλια TV3 και Canal 5, δικαιοδοσίας HB, εμπίπτουν στη σουηδική δικαιοδοσία. Αντί να λάβει μονομερή μέτρα, η Σουηδία δρομολόγησε διάλογο μεταξύ των αρμόδιων ρυθμιστικών αρχών. Στο βαθμό που τέτοιου είδους διαβουλεύσεις δεν θέτουν εν αμφιβόλω την αρχή της χώρας καταγωγής, η Επιτροπή χαιρετίζει τη συγκεκριμένη προσέγγιση και παρέχει τη συνδρομή της. Παρόμοια θέματα προέκυψαν μεταξύ Ιρλανδίας και HB.

Τέλος, το θέμα των προγραμμάτων τρίτης χώρας που περιέχουν παρότρυνση σε μίσος, δικαιοδοσίας κράτους μέλους δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 4, απέκτησε ιδιαίτερη σημασία κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Το Al Manar μεταδόθηκε από αρκετούς ευρωπαϊκούς δορυφορικούς παρόχους. Η Γαλλία ήταν η πρώτη χώρα που ανέλαβε δράση κατά της μετάδοσης του εν λόγω καναλιού μέσω των δορυφόρων Eutelsat, που εμπίπτει στη δικαιοδοσία της σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4. Μετά από τη μετάδοση από το Al Manar μιας σειράς αντισημιτικών προγραμμάτων, οι γαλλικές αρχές έδωσαν στις 13 Δεκεμβρίου 2004 εντολή στον δορυφορικό φορέα εκμετάλλευσης να παύσει τη μετάδοση της τηλεοπτικής υπηρεσίας Al Manar. Η εν λόγω απόφαση εφαρμόστηκε άρραυτα και η μετάδοση σταμάτησε στις 14 Δεκεμβρίου 2004.

Μετά την απαγόρευση του Al Manar από τις γαλλικές αρχές, το εν λόγω κανάλι εξακολουθούσε να διατίθεται από τους δορυφορικούς παρόχους New Sky Satellite (με έδρα τη Χάγη) και Hispasat. Το θέμα αποτέλεσε αντικείμενο πολλών συνεδριάσεων και διαβουλεύσεων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Στη συνέχεια οι ολλανδικές και οι ισπανικές αρχές επίσης έδωσαν εντολή παύσης των μεταδόσεων του Al Manar. Αυτή η στενή συνεργασία επέτρεψε στην Ευρώπη να καταπολεμήσει αποτελεσματικά την παρότρυνση σε μίσος μέσω των ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων τρίτων χωρών.

3.3. Εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία (Άρθρο 3α)

Το άρθρο 3α παράγραφος 1 της οδηγίας καλύπτει τα εθνικά μέτρα για την προστασία εκδηλώσεων οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί μείζονος σημασίας για την κοινωνία. Έως τα τέλη του 2004 ίσχυαν μέτρα δυνάμει του άρθρου 3α παράγραφος 1 της οδηγίας και κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή για τα ακόλουθα κράτη μέλη: Ιταλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Αυστρία και Ιρλανδία. Τα ιρλανδικά σχέδια μέτρων συζητήθηκαν στην επιτροπή επαφών στις 30 Ιανουαρίου 2003 (η οποία εξέδωσε θετική γνώμη επ' αυτών) και στη συνέχεια δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα τον Απρίλιο του 2003²⁰. Τα σχέδια μέτρων που υπεβλήθησαν από το Βέλγιο και τη Γαλλία συζητήθηκαν με τις αντίστοιχες εθνικές αρχές και στους κόλπους της επιτροπής επαφών τον Μάρτιο του 2004, η οποία εξέδωσε θετική γνώμη επ' αυτών. Στη συνέχεια, το 2004 το Βέλγιο κοινοποίησε στην Επιτροπή τα τελικά μέτρα που έλαβε, τα οποία δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα²¹.

Δυνάμει του άρθρου 3α παράγραφος 2 της οδηγίας, ο ενοποιημένος κατάλογος των μέτρων που έλαβαν τα κράτη μέλη δημοσιεύεται άπαξ ετησίως στην Επίσημη Εφημερίδα. Ο τελευταίος ενοποιημένος κατάλογος δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του 2003²².

Μια υπόθεση σχετικά με τον ρόλο της Επιτροπής σε σχέση με το άρθρο 3α της οδηγίας εκκρεμεί ακόμη ενώπιον του Πρωτοδικείου.²³

3.4. Προώθηση της διανομής και της παραγωγής τηλεοπτικών προγραμμάτων (άρθρα 4 και 5)

Στις 28 Ιουλίου 2004, η Επιτροπή ενέκρινε την έκτη ανακοίνωση για την εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 της οδηγίας. Η έκθεση καλύπτει την ΕΕ των 15 κατά την περίοδο αναφοράς 2001-2002. Ο μέσος χρόνος μετάδοσης ευρωπαϊκών έργων στην ΕΕ των 15 ήταν 66,95% το 2001 και 66,10% το 2002, ήτοι αύξηση 5,42 εκατοστιαίων μονάδων σε μία τετραετία (1999-2002). Το μερίδιο των ευρωπαϊκών έργων από ανεξάρτητους παραγωγούς εντός της ΕΕ των 15 ήταν 37,75% το 2001 και 34,03% το 2002, ήτοι τα έργα ανεξάρτητων παραγωγών σταθεροποιήθηκαν περίπου στο ένα τρίτο του συνόλου του σχετικού χρόνου μετάδοσης ή περίπου το 50% του συνόλου των ευρωπαϊκών έργων. Το εν λόγω ποσοστό υπερβαίνει τον στόχο του 10% που τίθεται στο άρθρο 5 της οδηγίας. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι η ζήτηση εθνικών και ευρωπαϊκών έργων, η οποία αυξανόταν σταθερά κατά την τελευταία δεκαετία, έφτασε σε ένα νέο ανώτατο όριο κατά το 2002, συνιστώντας σχεδόν τα δύο τρίτα όλων των σχετικών μεταδόσεων. Δεδομένου του ποσοστού 50% που αποτελεί στόχο της οδηγίας, το 66% είναι ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα και αποδεικνύει τη δύναμη της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας.

²⁰ ΕΕ C 100 της 26.4.2003.

²¹ ΕΕ C 158 της 29.6.2005. Το 2005, η Γαλλία κοινοποίησε επίσης στην Επιτροπή τα μέτρα που έλαβε (εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο του 2004), τα οποία θα δημοσιευθούν εν ευθέτω χρόνω.

²² ΕΕ C 183 της 2.8.2003. Το 2004 δεν δημοσιεύτηκε κανένας ενοποιημένος κατάλογος, δεδομένου ότι εκείνη την εποχή δεν χρειάστηκε να γίνουν αλλαγές στον κατάλογο. Ο νέος ενοποιημένος κατάλογος, ο οποίος περιλαμβάνει τα βελγικά και τα γαλλικά μέτρα, θα δημοσιευθεί από την Επιτροπή μόλις ο γαλλικός κατάλογος δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα.

²³ Υπόθεση T-33/01, η ακρόαση πραγματοποιήθηκε στις 7 Ιουλίου 2005.

Το 2004, η Επιτροπή διεξήγαγε, σε επτά από τα νέα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην ΕΕ την 1^η Μαΐου 2004, απολογισμό της κατάστασης σε εθελοντική βάση, προκειμένου να μπορέσει να εκτιμήσει καλύτερα τις μελλοντικές επιπτώσεις των άρθρων 4 και 5 στο έδαφός τους. Η περίοδος αναφοράς ήταν η προενταξιακή περίοδος, από τον Ιανουάριο του 2003 έως τον Απρίλιο του 2004. Κατά μέσο όρο, ένα ποσοστό 60% ευρωπαϊκών έργων προγραμματίστηκε να μεταδοθεί το 2003 και ένα ποσοστό 62% κατά τους πρώτους μήνες του 2004, με ποσοστό συμμόρφωσης 77% και 83% αντιστοίχως. Το μερίδιο των ευρωπαϊκών έργων που παράγονται από ανεξάρτητους παραγωγούς ήταν 30% το 2003 και 31% κατά τους πρώτους μήνες του 2004. Δεδομένου ότι τα εν λόγω στοιχεία αφορούν την προενταξιακή περίοδο, υποδηλώνουν μια γενικά ικανοποιητική εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 στα σχετικά κράτη μέλη.

Η έβδομη ανακοίνωση για την εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 κατά την περίοδο 2002-2004, η οποία αναμένεται να εγκριθεί από την Επιτροπή το πρώτο ήμισυ του 2006, θα περιλαμβάνει για πρώτη φορά στατιστικά στοιχεία από όλα τα 25 κράτη μέλη.

3.5. Κανόνες για τη διαφήμιση (άρθρα 10 έως 20)

3.5.1. Έκδοση ερμηνευτικής ανακοίνωσης

Ενόψει της ανάπτυξης νέων διαφημιστικών τεχνικών, όπως η διαιρεμένη οθόνη, η διαδραστική διαφήμιση, η εικονική διαφήμιση, καθώς και η τοποθέτηση προϊόντων, η Επιτροπή εξέδωσε στις 23 Απριλίου 2004 ερμηνευτική ανακοίνωση προκειμένου να διευκρινίσει την έννοια ορισμένων διατάξεων της οδηγίας²⁴. Η ανακοίνωση διευκρινίζει ιδίως τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμοστούν οι σχετικοί κανόνες της οδηγίας όσον αφορά τη διαιρεμένη οθόνη, τα μικρής διάρκειας διαφημιστικά μηνύματα, την τηλεπροώθηση, την εικονική χορηγία και τη διαδραστική διαφήμιση. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η ερμηνευτική ανακοίνωση εφαρμόζει την αρχή σύμφωνα με την οποία η απαγόρευση μιας διαφημιστικής τεχνικής ή ενός είδους διαφήμισης ισχύει μόνο εάν προβλέπεται ρητά από την οδηγία. Ωστόσο, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίσουν αυστηρότερες ή λεπτομερέστερες διατάξεις για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς της δικαιοδοσίας τους.

3.5.2. Διαφημιστικές πινακίδες γύρω από τα στάδια κατά τη διάρκεια αναμετάδοσης αθλητικών εκδηλώσεων

Η γαλλική νομοθεσία κατά του καπνίσματος και του αλκοολισμού (ο αποκαλούμενος νόμος Evén) απαγορεύει την άμεση ή έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών. Αυτό συνεπάγεται κυρίως ότι για τις αναμεταδόσεις στη Γαλλία διακρατικών αθλητικών εκδηλώσεων που αφορούν κυρίως το γαλλικό κοινό, οι γαλλικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί οφείλουν να χρησιμοποιήσουν όλα τα διαθέσιμα μέσα προκειμένου να αποτρέψουν την εμφάνιση επί της οθόνης διαφήμισης οινοπνευματωδών ποτών.

²⁴

Ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με ορισμένες πτυχές των διατάξεων της οδηγίας "Τηλεόραση χωρίς σύνορα", ΕΕ C 102 της 28.4.2004, σ. 2.

Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατατέθηκαν δύο προσφυγές για υποθέσεις που αφορούσαν το εν λόγω νομοθετικό καθεστώς: αφενός μια προσφυγή επί παραβάσει²⁵, και αφετέρου μια προσφυγή για έκδοση προδικαστικής απόφασης²⁶. Η προσφυγή για έκδοση προδικαστικής απόφασης που μας ενδιαφέρει ειδικότερα στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης αφορά την ενέργεια του καναλιού TF1 να δώσει εντολή στην εταιρεία Groupe Darmon et Giro Sport, η οποία είχε εξουσιοδοτηθεί να διαπραγματευθεί για λογαριασμό του καναλιού τα τηλεοπτικά δικαιώματα αναμετάδοσης ποδοσφαιρικών αγώνων, προκειμένου αυτή να πράξει τα δέοντα ώστε να αποφευχθεί η εμφάνιση επί της οθόνης εμπορικών σημάτων οινοπνευματωδών ποτών. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η άρνηση μίσθωσης στη Bacardi France των διαφημιστικών πινακίδων γύρω από τον αγωνιστικό χώρο και, ως εκ τούτου, αυτή προσέφυγε ενώπιον των γαλλικών δικαστηρίων κατά της TF1 και της Darmon et Giro Sport με σκοπό να εκδοθεί απόφαση που θα τις καλεί να παύσουν να ασκούν πιέσεις στα ξένα ποδοσφαιρικά σωματεία. Υπό αυτές τις συνθήκες, το γαλλικό ακυρωτικό δικαστήριο (Cour de Cassation) υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με το εάν το γαλλικό νομοθετικό καθεστώς αντίκειται στις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, καθώς και στις διατάξεις της οδηγίας.

Στην απόφασή του της 13^{ης} Ιουλίου 2004, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αναφέρει ότι η έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών σε πινακίδες που εμφανίζονται κατά την αναμετάδοση αθλητικών εκδηλώσεων δεν αποτελεί ξεχωριστό τηλεοπτικό μήνυμα που αποσκοπεί στην προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών κατά την έννοια της οδηγίας. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο θεώρησε πράγματι ότι ήταν πρακτικώς αδύνατον οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί να μεταδίδουν αυτές τις διαφημίσεις μόνο κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων που παρεμβάλλονται στα διάφορα μέρη του σχετικού τηλεοπτικού προγράμματος. Κατά συνέπεια, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εξέδωσε απόφαση για μη επιβολή των διατάξεων της οδηγίας και για τη συμβατότητα της γαλλικής νομοθεσίας για την τηλεοπτική διαφήμιση με το κοινοτικό δίκαιο.

3.5.3. Παρακολούθηση

Η Επιτροπή έχει παρακολουθήσει σε τακτά διαστήματα (τρεις χώρες ετησίως) εάν τα κράτη μέλη διασφαλίζουν δεόντως ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί της δικαιοδοσίας τους συμμορφώνονται με τους κανόνες της οδηγίας για τη διαφήμιση. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή συνεπικουρείται από έναν ανεξάρτητο σύμβουλο, του οποίου ο ρόλος είναι να συγκεντρώνει τα σχετικά δεδομένα και πληροφορίες.

Βάσει των εκθέσεων παρακολούθησης, κινήθηκαν διαδικασίες επί παραβάσει κατά ορισμένων κρατών μελών και διαβιβάστηκε μια αιτιολογημένη γνώμη στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ο αριθμός και η σημασία των παραβάσεων των κανόνων της οδηγίας για τη διαφήμιση υποδηλώνει ότι οι αρμόδιες αρχές του εν λόγω κράτους μέλους δεν παρακολούθησαν δεόντως την εφαρμογή των κανόνων από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς της δικαιοδοσίας τους.

²⁵ Υπόθεση C-262/02.

²⁶ Υπόθεση C-429/02.

3.6. Προστασία των ανηλίκων και δημόσια τάξη (άρθρα 2α, 22 και 22α)

Η δεύτερη έκθεση αξιολόγησης²⁷ της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 1998 σχετικά με την προστασία των ανηλίκων και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια εγκρίθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2003. Εστάλη ένα ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη, στις χώρες του ΕΟΧ και στις (τότε) υπό ένταξη χώρες²⁸.

Η δεύτερη έκθεση αξιολόγησης κατέδειξε ότι η σύσταση εξακολουθούσε να εφαρμόζεται με διαφορετικό τρόπο από τα κράτη μέλη, αλλά ότι οι εξελίξεις ήταν γενικώς θετικές.

Στις 30 Απριλίου 2004, η Επιτροπή, σε συνέχεια της δεύτερης έκθεσης αξιολόγησης, πρότεινε μια συμπληρωματική σύσταση: τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και για το δικαίωμα απάντησης σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης²⁹.

Η εν λόγω συμπληρωματική σύσταση προτάθηκε προκειμένου συμβαδίζει με τις προκλήσεις των τεχνολογικών εξελίξεων. Η πρόταση στηρίζεται στην αρχική σύσταση του 1998 και καλύπτει τις γνώσεις για τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, τον γραμματισμό στα μέσα μαζικής επικοινωνίας, το δικαίωμα απάντησης δια όλων των μέσων επικοινωνίας, τη συνεργασία και την αμοιβαία κοινοποίηση εμπειριών και ορθής πρακτικής μεταξύ των φορέων (αυτο)ρύθμισης που ασχολούνται με τη βαθμολογία ή την ταξινόμηση οπτικοακουστικού περιεχομένου, καθώς και τη δράση κατά των διακρίσεων σε όλα τα μέσα επικοινωνίας.

Επί του παρόντος αποτελεί αντικείμενο διαβουλεύσεων στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

3.7. Συντονισμός μεταξύ εθνικών αρχών και της Επιτροπής

3.7.1. Επιτροπή Επαφών

Η εφαρμογή των κανόνων της οδηγίας αποτελεί ευθύνη κάθε κράτους μέλους. Οι συστηματικές επαφές με τους εθνικούς ρυθμιστικούς φορείς διατηρήθηκαν, ιδίως μέσω της επιτροπής επαφών που συστάθηκε από την οδηγία (άρθρο 23α). Κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση, η επιτροπή επαφών συνήλθε πέντε φορές.

Η επιτροπή εκπλήρωσε τα καθήκοντα που της ανατέθηκαν από την οδηγία. Εξέδωσε γνώμες δυνάμει της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 3α παράγραφος 2 σχετικά με τις εκδηλώσεις μείζονος σημασίας για την κοινωνία³⁰.

Για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της οδηγίας μέσω τακτικών διαβουλεύσεων για πρακτικά προβλήματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή της, η επιτροπή επαφών συζήτησε, μεταξύ άλλων, την ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής για τη διαφήμιση.

²⁷ COM(2003) 776 τελικό της 12.12.2003.

²⁸ Βλέπε http://europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/new_srv/secondreport_en.htm.

²⁹ COM(2004) 341 τελικό της 30.4.2004.

³⁰ Βλέπε σημείο 3.3 της παρούσας έκθεσης.

Κατά το διάστημα 2002-2004, η αναθεώρηση της οδηγίας συζητήθηκε σε αρκετές συνεδριάσεις της επιτροπής επαφών. Η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση στην επιτροπή επαφών για τις δημόσιες διαβουλεύσεις το 2003 και τις εργασίες των ομάδων επικέντρωσης³¹.

Η επιτροπή επαφών ενημερώθηκε επίσης για την πρόθεση του ΗΒ να λάβει μέτρα δυνάμει του άρθρου 2α της οδηγίας και συζήτησε το θέμα της ταυτοποίησης του αρμόδιου κράτους μέλους³².

3.7.2. Ομάδα ρυθμιστικών αρχών

Μολονότι η οδηγία δεν αναφέρεται ρητά στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, η Επιτροπή διοργάνωσε στις 27 Μαρτίου 2003 εναρκτήρια συνεδρίαση της Ομάδας Ρυθμιστικών Αρχών Υψηλού Επιπέδου, η οποία συγκεντρώνει τις αρχές των κρατών μελών που είναι υπεύθυνες για την επιβολή των ραδιοτηλεοπτικών κανονιστικών διατάξεων. Οι εν λόγω συνεδριάσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται κατά μέσο όρο δύο φορές κατ' έτος, αποσκοπούν στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ούτως ώστε να διασφαλιστεί η συνεκτική εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ.

4. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η αναθεώρηση της οδηγίας — συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων ακροάσεων και της γραπτής διαβούλευσης — δρομολογήθηκε το 2003 με το πρόγραμμα εργασίας που επισυνάπτεται στην τέταρτη έκθεση εφαρμογής³³.

Η Επιτροπή διατυπώνει τα συμπεράσματα που εξήγαγε από την εν λόγω πρώτη διαβούλευση στην ανακοίνωσή της με τίτλο “Το μέλλον της ευρωπαϊκής κανονιστικής πολιτικής στον οπτικοακουστικό τομέα”³⁴. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η οδηγία εξακολουθεί να συμβάλλει θετικά στην ελεύθερη κυκλοφορία των ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών εντός της ΕΕ, εντοπίστηκαν ορισμένα θέματα τα οποία χρειάζεται να εξεταστούν μεσοπρόθεσμα. Δυνάμει της ανακοίνωσης του 2003 συστήθηκαν ομάδες εστίασης με εμπειρογνώμονες για τη συζήτηση των εν λόγω θεμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετείχε ενεργά στη διαδικασία διαβούλευσης, ιδίως με τη συμμετοχή αρκετών ευρωβουλευτών³⁵. Η έγκριση του σχεδίου νομοθετικής πρότασης από την Επιτροπή προβλέπεται στα τέλη του 2005.

³¹ Βλέπε σημείο 4 της παρούσας έκθεσης.

³² Βλέπε σημείο 3.2 της παρούσας έκθεσης.

³³ COM(2002) 778 τελικό της 6.1.2003.

³⁴ COM(2003) 784 τελικό της 15.12.2003.

³⁵ Ορισμένα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ορίστηκαν εισηγητές στη συνδιάσκεψη του Λίβερπουλ και η έκθεση που εκπονήθηκε από τον Henri Weber για την εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 της οδηγίας αφορά την αναθεώρηση της οδηγίας.

5. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΠΤΥΧΕΣ

5.1. Διεύρυνση

Κατά την περίοδο αναφοράς, η ΕΕ αύξησε τον αριθμό των μελών της από 15 σε 25, με 10 νέα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004.

Οι σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των (τότε) υποψηφίων για ένταξη χωρών αναπτύχθηκαν σύμφωνα με τις προενταξιακές στρατηγικές. Με βάση την πρόοδο που επιτεύχθηκε στην ευθυγράμμιση της εθνικής νομοθεσίας με την οδηγία, οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την πολιτιστική και οπτικοακουστική πολιτική ολοκληρώθηκαν οριστικά με τα μελλοντικά κράτη μέλη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης τον Δεκέμβριο του 2002. Η Επιτροπή παρακολούθησε τη διαδικασία, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη κατάλληλης διοικητικής και δικαστικής ικανότητας για την εφαρμογή της οδηγίας.

Η ΕΕ προετοιμάζει αυτή τη στιγμή την επόμενη διεύρυνση. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία αναμένεται να προσχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2007. Η Κροατία και η Τουρκία είναι υποψήφιοι για ένταξη χώρες.

Όσον αφορά τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τις προοπτικές για να γίνουν μέλη της ΕΕ σε αρκετές περιπτώσεις. Η Επιτροπή ακολουθεί στρατηγική σύγκλισης των οπτικοακουστικών πολιτικών των εν λόγω χωρών με τα ευρωπαϊκά πρότυπα μέσω επικοινωνίας, σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

5.2. Συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης

Η συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης αναπτύχθηκε περαιτέρω, ιδίως όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τη Διασυνοριακή Τηλεόραση. Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής συμμετείχε ως παρατηρητής σε πέντε συνεδριάσεις της Μόνιμης Επιτροπής για τη Διασυνοριακή Τηλεόραση (T-TT) και σε τέσσερις συνεδριάσεις της Διευθύνουσας Επιτροπής για τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (CDMM), καθώς και στην υπουργική συνδιάσκεψη του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα μέσα μαζικής επικοινωνίας στο Κίεβο.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οδηγία “Τηλεόραση χωρίς σύνορα” εξακολουθεί να εφαρμόζεται επιτυχώς με σκοπό τη διασφάλιση της ελευθερίας παροχής τηλεοπτικών υπηρεσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι θεμελιώδεις στόχοι δημοσίου συμφέροντος τους οποίους η οδηγία αποσκοπεί να διασφαλίσει καθιερώνοντας την ελάχιστη εναρμόνιση στην εσωτερική αγορά παραμένουν σε ισχύ. Η οδηγία παρέχει αποτελεσματικές κανονιστικές διατάξεις για τον ευρωπαϊκό οπτικοακουστικό τομέα και η έκθεση επιβεβαιώνει την εγκυρότητα της κοινής ευρωπαϊκής προσέγγισης των οπτικοακουστικών θεμάτων.

Ωστόσο, ενόψει των εξελίξεων στην αγορά και στην τεχνολογία, καθίσταται προφανής η ανάγκη αναθεώρησης του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ, όπως σκιαγραφείται ανωτέρω. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλλει πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας στα τέλη του 2005.